

Kapellan Andreas Støvik Aspeland:

Ordinasjonspreike, Oppdal kirke

9. september 2018 – 1 Pet 4,12-19

Introduksjon, adressering

Jeg hadde tenkt, jeg, at når jeg skulle ha den første preika mi som prest, her i Oppdalskirka, så skulle jeg få lov til å preike over en tekst med mye glede. En av de hjertegode tekstene i Bibelen, som det er lett å bli glad i.

Men tekstene vi nå nettopp har hørt, de har vel heller et alvor med seg? «*Vær ikke forundret over den ildprøven dere må igjennom*», stod det i Peters første brev. En tekst hvor Peter forbereder de menighetene han skriver til, at de må regne med å møte motstand og forfølgelse fordi de er kristne. Ja han skriver til menigheter hvor mange allerede har møtt motstand.

Så da tenker jeg at det får bli et alvor i dag, midt oppi den festdagen en ordinasjon er.

Første fortelling – Martyrer i Afrika

Jeg har lyst til å begynne med å reise bakover i tid. Tilbake til den store forfølgelsen i år 303. Det var en periode da Romerriket sleit. Det knaka i sammenfatningene, og Keiseren var overbevist om at de mange kristne, som fantes overalt var årsaken til problemene. Så Keiseren forsøkte å brenne opp de hellige skriftene til de kristne, ødelegge kirkene, og han forbød dem kristne å komme sammen for å feire gudstjeneste.

I denne forfølgelsen, så var det 45 kristne som ble arrestert, et sted i det som i dag er Tunisia. De ble lenket sammen og ført til byen Kartago, som lå like i nærheten.

I Kartago ble de ført fram for dommeren, én etter én. Og alle fikk de spørsmålene: Hvorfor samlet dere dere, hvorfor brøt dere keiserens befaling, og har dere noen hellige skrifter? For da måtte de overlevere disse til å brennes.

Blant disse kristne var Victoria, ei ung kvinne i tjueåra. Hun hadde allerede brutt med familien sin fordi hun hadde valgt å bli kristen. Sammen med en som het Felix ble hun spurt de samme spørsmålene: Var dere med i forsamlingen, og har dere noen skrifter? De svarer: «vi er kristne». Dommeren, som allerede har vært igjennom mange før Victoria og Felix begynner å bli oppgitt: «Jeg spør dere jo ikke om dere er kristne, men om dere var med i forsamlingen, og om dere har skrifter» «Om dere er kristne, kan dere ikke ti stille om det?!»

Og forutsigbart nok, svarer de to igjen «vi er kristne», men la så til: «Det er derfor vi samlet oss. Vi samlet oss alltid for å lese fra skriftene og å holde nattverd.»

Både Victoria og Felix, og alle de andre ble kastet i fengsel, hvor de ble sittende, men ble sluppet ut etter noen måneder i fengselet, da forfølgelsen tok slutt.

Kristennavnet og forfølgelse

Jeg synes det på samme tid er noe litt monotont, og samtidig noe fascinerende med denne gjengen. Som alle gjentar det samme framfor dommeren «Jeg er en kristen». Og det er ikke bare disse som gjør det. Opp igjennom århundrene har så mange holdt fast i akkurat de ordene «Jeg er en kristen».

Og ordene de stammer fra den teksten vi hørte fra 1. Petersbrev. «Men lider noen fordi han er en kristen, skal han ikke skamme seg, men prise Gud for dette navnet».

Ordet 'kristen', var i begynnelsen et navn som ble gitt utafra. Et økenavn som skulle sette disse folkene på plass: Kristus-dilter, er kanskje en måte å oversette det på?

Her i Norge, hvor vi har en trosfrihet som til og med er skrevet inn i Grunnloven, og her i Europa, hvor vi kan se tilbake på historien som en «kristenhet», er det noe som er lett å glemme. Det er at igjennom det meste av kristendommens historie, igjennom store deler av verden, så har «Kristen» vært en risikabel merkelapp. En merkelapp som ikke nødvendigvis betyr at man blir forfulgt, men at muligheten for alt fra diskriminering, låg sosial status, og potensiell rettsforfølgelse har vært tilstede.

Og om en lever i den situasjonen, da er Petersbrevteksten forfriskende. I møte med dem som prøver å sverte menigheten med å kalle dem «kristne», «Kristus-diltere» så oppfordrer Peter heller til å omfavne merkelappen. Gjøre den til sin egen. Ta til seg Kristus-navnet, fordi vi tilhører han, og får lov til å ta del i hans lidelser.

Andre fortelling – Óscar Romero

Jeg tenker jeg skal fortelle om en person til.

Han het Óscar Romero, og var erkebiskop av San Salvador da borgerkrigen i El Salvador brøt ut i 1979. Romero brukte den innflytelsen han hadde til å stadig trekke fram de fattige, de som borgenkrigen ramma hardest. 23. april 1980 holdt han en preken hvor han innstendig ba alle soldatene i hæren om å huske på at de var kristne, og at de nettopp derfor måtte nekte å utføre drap på sivile, om å slutte å støtte militærregimet i undertrykkelsen som pågikk.

Dagen etter, da Romero feiret messe i et sykehuskapell, stormet en mann inn i kapellet, trakk et våpen, og skjøt og drepte Romero. Oppfordringen fra biskopen om å be soldatene huske merkelappen sin, huske kristennavnet, ble for farlig for regimet.

I ordet «kristen», ligger det en oppfordring til å gjøre det gode, til å tørre å se verden og mennesker med Jesu blikk. Men også, om situasjonen er kritisk nok, ligger det stadig en risiko i ordet. En risiko for dem som helst ikke vil bli brydd med et kristent blikk, og ikke minst en risiko for dem som insisterer på å ha dette blikket.

Gleden

Jeg starta vel preika med å si at det fikk bli ei preike med alvor i stedet for glede. Men det er jo egentlig ikke sant. For både teksten fra 1. Petersbrev og evangelieteksten handler jo nettopp om glede.

«Gled dere jo mer dere får del i Kristi lidelser», sier Peter, og Jesus sier «Salige er dere når de for min skyld håner og forfølger dere». En lykkeønsking. Hvordan høres det ut? Heldige du. Gratulerer med forfølgelsen.

Det er noe rart og omvendt her.

Kristi seier over døden, Kristi oppstandelse

Jeg tenker at om vi skal få tak i svaret her, så må vi gå til Kristus sjøl.

For trua på Kristus, det Bibelen forteller om, det Kirka forkynner – det er i seg noe som snur opp ned på den vanlige logikken. Vi tror på en Gud, som selv om han har skapt verden og alt som er i den,

velger å bli en del av det. Den allmektige guden som blir et spedbarn. Vi tror på en Gud som velger å løfte opp de svake i stedet for å hegne rundt de som allerede har mye. Vi tror på en Gud som har overvunnet døden gjennom selv å dø og stå opp.

Jesus, som sjøl møtte lidelse og død, han vant over døden, da han stod opp fra grava. Igjenom dette paradoksale, det bakvendte, så blir også lidelse og død snudd rundt. Slik at Peter kan si «*gled dere jo mer dere får del i Kristi lidelser*». For vi vet at lidelsen tar slutt Vi vet at døden ikke er det siste.

Parentes om egen og andres lidelse.

Så må jeg si én ting her: Lidelse er aldri godt i seg selv, og som Romero, tenker jeg at vi har et ansvar for å lindre, hjelpe og kjempe for den som lider. Men for den som selv gjennomlever det som er vondt, så kan det finnes en trøst og styrke i å vite at Gud er nære i lidelsen. Og ja, glede, i vissheten om at Jesus også har overvunnet lidelsen og døden.

Avrunding

De aller fleste kristne opplever aldri forfølgelse eller martyrskjebnen, selv om de lever på tider og steder hvor kristne er en marginalisert gruppe. De aller fleste lever liv med sorger og gleder og hverdag.

Men fortellingene om martyrene, de som har lidd, de som har gjennomlevd, de vitner om den kraften som kommer fra Kristi oppstandelse. Den trøsten som kommer igjennom Helligånden. En styrke og en trøst som også vi får lov til å ta del i i de livene vi gjennomlever.